Downloaded from www.mediapolicy.org.np

प्रदेश १

प्रदेश रेडियो, एफएम र टेलिभिजन प्रसारण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक' माथिको समीक्षा

सेन्टर फर मिडिया रिसर्च - नेपाल

पृष्ठभुमि

प्रदेश १ मा आमसञ्चार सम्बन्धी छुट्टै नीति तयार पारिएको छैन । तर, प्रसारण माध्यम नियमन गर्न प्रदेश रेडियो, एफएम र टेलिभिजन प्रसारण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक' २०७५, असार ६ गते पारित भईै लागू भइसकेको छ । सुरुमा मस्यौदा गरिएको विधेयकमा रेडियो, एफएम र टेलिभिजन बन्द गर्ने अधिकार प्रदेश सरकारलाई दिएको भन्दै नेपाल पत्रकार महासंघ प्रदेश समितिदेखि सांसदहरुले विरोध गरेपछि प्रदेश संसदले ती प्रावधानलाई प्रदेशसभाले संशोधन गर्दै पारित गरेको हो ।

विधेयकमाथि संशोधन

	विधेयकमा व्यवस्था	संशोधनको व्यहोरा	ऐनमा व्यवस्था
दफा ११ उपदफा १	दफा ११(१) प्रसारणमा रोक लगाउन सकिने: एक पटकमा ६ महिना नबढाई कुनै खास विषय, घटना वा क्षेत्रसँग सम्बन्धित कुनै कार्यक्रम प्रसारण संस्थाबाट प्रसारण गर्न नपाउने गरी रोक लगाउन सक्ने छ ।	दफा ११ (१) प्रसारणमा सचेत गराउन सकिने: 'नेपालको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियता वा संघीय इकाईबीचको सम्बन्ध वा विभिन्न जात, जाती, धर्म वा सम्प्रदायबीचको सु-सम्बन्धमा खलल पर्ने, राज्यद्रोह, गाली बेईज्जती वा अदालतको अवहेलना हुने वा अपराध गर्न दुरुत्साहन गर्ने वा सार्वजनिक शिष्टाचार, नैतिकताको प्रतिकुल कार्य गर्ने, श्रमप्रति अवहेलना	दफा ११ (१) प्रसारणमा सचेत गराउन सकिने: नेपालको सार्वभौमसत्ता भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियता वा संघीय इकाईबीच सम्बन्ध वा विभिन्न जात, जाती, धर्म वा सम्प्रदाय बीचको सु-सम्बन्धमा खलल पर्ने, राज्यद्रोह, गाली बेईज्यती वा अदालतको अवहेलना हुने वा अपराध गर्न दुरुत्साहन गर्ने वा

Downloaded from www.mediapolicy.org.np

		गर्ने र जातीय छुवाछुत एवं लैङ्गिक विभेदलाई दुरुत्साहन गर्ने कार्यक्रम प्रसारण गरेमा त्यस्तो प्रसारण संस्थालाई प्रदेश सरकारले पहिलो पटक सचेत गराउन सक्नेछ । *(बिमल कार्की, सावित्रा कुमारी रेग्मी, लछुमन तिवारी, राजेन्द्र कुमार राई (नेकपा) र केदार कार्की (नेपाली कांग्रेस संसदीय दलका प्रमुख सचेतक) ले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)* रोक लगाउने हटाएर जरिवाना गर्ने व्यवस्था हुनुपर्ने (संविधानको धारा १९ को मर्म विपरित) प्रसारण पूर्व रोक लगाइने छैन ।' *(नेपाली कांग्रेसका सांसद केदार कार्कीले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)*	सार्वजनिक शिष्टाचार, नौतिकताको प्रतिकूल कार्य गर्ने, श्रमप्रति अवहेलना गर्ने र जातीय छुवाछुत एवं लैङ्गिक विभेदलाई दुरुत्साहन गर्ने कार्यक्रम प्रसारण गरेमा त्यस्तो प्रसारण संस्थालाई प्रदेश सकारकारले पहिलो पटक सचेत गराउन सक्नेछ
दफा ११ उपदफा २		दफा ११ उपदफा २ उपदफा: बमोजिम सचेत गराउँदा समेत यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरित कुनै कार्यको प्रसारण गरे÷गराएमा त्यस्तो प्रसारण संस्था, प्रसारक वा सम्बन्धीत अन्य व्यक्तिलाई तोकिएको अधिकारीले रु. १० हजारदेखि रु.१ लाखसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ । तर, जरिवाना गर्नुअघि	उपदफा १ बमोजिम सचेत गराउँदा समेत यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरित कुनै कार्यको प्रसारण गरे÷गराएमा त्यस्तो प्रसारण संस्था, प्रसारक वा सम्बन्धित अन्य व्यक्तिलाई तोकिएको अधिकारीले १० हजार देखि १ लाखसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ । तर, जरिवाना गर्नु अघि

Downloaded from www.mediapolicy.org.np

		प्रदेश सरकारले त्यस्तो प्रसारण संस्थालाई आफ्नो सफाई पेश गर्न मुनासिव माफिकको मौका दिनुपर्नेछ । *(बिमल कार्की, सावित्रा कुमारी रेग्मी, लछुमन तिवारी, राजेन्द्र कुमार राई (नेकपा) र केदार कार्की (नेपाली कांग्रेस संसदीय दलका प्रमुख सचेतक) ले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)*	प्रदेश सरकारले त्यस्तो प्रसारण संस्थालाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मुनासिब माफिकको मौका दिनु पर्ने छ भनी थप गरिएको छ ।
दफा १२ उपदफा १	दफा १२ उपदफा १: कुनै प्रसारण संस्थाले यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको विपरित कुनै कार्यक्रम प्रशारण गरेमा सम्बन्धीत मन्त्रालयले त्यस्तो प्रसारण संस्थालाई पहिलो पटक सचेत गराउन सक्नेछ ।	यो व्यवस्था पुरै हटाउनुपर्ने। *(बिमल कार्की, सावित्रा कुमारी रेग्मी, लछुमन तिवारी, राजेन्द्र कुमार राई (नेकपा) र केदार कार्की (नेपाली कांग्रेस संसदीय दलका प्रमुख सचेतक) ले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)* 'इजाजत पत्र खारेज गर्न सक्ने व्यवस्था खारेज गर्ने वाक्य हटाई नियमन गर्ने भन्ने थप्ने (संविधानको धारा १९को २ को प्रतिकुल रहेको) ।' *(नेपाली कांग्रेसका सांसद केदार कार्कीले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)* यो व्यवस्था पुरै हटाउनुपर्ने। *(नेकपाका सांसद विमल कार्कीले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)*	यो प्रावधान हटाइएको ।
दफा १२ उपदफा २	दफा १२ उपदफा २ उपदफा १ बमोजिम	यो व्यवस्था पुरै हटाउनुपर्ने। *(विमल कार्की, सावित्रा कुमारी*	यो प्रावधान हटाइएको।

Downloaded from www.mediapolicy.org.np

	सचेत गराउदा समेत यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरित कुनै कार्यक्रम प्रसारण गरेमा प्रदेश सरकारले यस्तो प्रसारण संस्थाले प्राप्त गरेको इजाजत पत्र रद्ध गर्न सक्नेछ ।	*रेग्मी, लछुमन तिवारी, राजेन्द्र कुमार राई (नेकपा) र केदार कार्की (नेपाली कांग्रेस संसदीय दलका प्रमुख सचेतक) ले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)* यो व्यवस्था पुरै हटाउनुपर्ने। *(नेकपाका सांसद बिमल कार्कीले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)*	
दफा १२ उपदफा ३	दफा १२ उपदफा ३M उल्लेखित उपदफा २ बमोजिम इजाजत पत्र रद्ध गर्नु अघि प्रदेश सरकारले यस्तो प्रसारण संस्थालाई आफ्नो सफाइ पेश गर्न मुनासिव माफिकको मौका दिनुपर्नेछ ।	यो व्यवस्था पुरै हटाउनुपर्ने। *(विमल कार्की, सावित्रा कुमारी रेग्मी, लछुमन तिवारी, राजेन्द्र कुमार राई (नेकपा) र केदार कार्की (नेपाली कांग्रेस संसदीय दलका प्रमुख सचेतक) ले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)* यो व्यवस्था पुरै हटाउनुपर्ने। *(नेकपाका सांसद बिमल कार्कीले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)*	यो प्रावधान हटाइएको ।
दफा १६ उपदफा १ (क)	दफा १६ उपदफा १(क)M राजनितिक दलहरुलाई प्रतिकुल असर गर्ने गरी विज्ञापन प्रासारण गर्न पाइने छैन ।	दफा १६ उपदफा १(क): राजनीतिक दलहरुलाई प्रतिकुल असर पर्ने विषयका कुराहरुको सटटा गलत र भ्रामक तथ्य राखेर राजनैतिक दल, व्यक्ति, संस्था, समुदाय लगायतलाई प्रतिकुल असर पर्ने विषयका कुराहरु हुनुपर्ने । *(विमल कार्की, सावित्रा कुमारी रेग्मी, लछुमन तिवारी, राजेन्द्र*	दफा १५ उपदफा १(क): गलत र भ्रामक तथ्य राखेर राजनैतिक दल, व्यक्ति, संस्था, समुदाय लगायतलाई प्रतिकूल असर पर्ने विषयमा विज्ञापन प्रसारण गर्न नपाइने भन्ने थप गरिएको छ ।

Downloaded from www.mediapolicy.org.np

		कुमार राई (नेकपा) र केदार कार्की (नेपाली कांग्रेस संसदीय दलका प्रमुख सचेतक) ले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा) राजनैतिक दलहरुलाई प्रतिकुल असर पर्ने हटाउनुपर्ने । *(नेपाली कांग्रेसका सांसद केदार कार्कीले दर्ता गराएको संशोधन व्यहोरा)*	

निष्कर्ष

प्रदेश नम्बर १ को संसदले पत्रकार महासंघ प्रदेश समितिको माग र सांसदहरुको संशोधनको व्यहोराअनुसार 'प्रदेश रेडियो, एफएम र टेलिभिजन प्रसारण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक'लाई संशोधन गर्दै २०७५ असार ६ गते पारित गरेको हो । प्रसारणमा रोक लगाउन सकिने दफा ११ को प्रावधानलाई संशोधन गर्दै पारित विधेयकमा प्रसारणमा सचेत गराउन सकिने व्यवस्था राखिएको छ । त्यस्तै दफा १२ मा रहेको इजाजत पत्र रद्ध गर्न सकिने व्यवस्थालाई हटाएर मात्रै विधेयक पारित गरिएको हो । दफा १६ को विज्ञापन प्रसारणसम्बन्धी व्यवस्थालाई पनि संशोधन गरिएको हो । जे होस्, महासंघ प्रदेश समिति र सांसदहरुले दर्ता गराएको संशोधनको व्यहोराअनुसार प्रदेश नम्बर १ को संसदले विधेयकलाई संशोधनसहित पारित गरी प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रतालाई सुनिश्चित गरिएको छ ।

***

थप जानकारीका लागि

सेन्टर फर मिडिया रिसर्च - नेपाल
काठमाडौं, नेपाल ।
cmrnepal@butmedia.org
www.mediapolicy.org.np